

Prologus

Epistola sancti Hieronimi presbyteri ad Chromatium et Heliodorum episcopos, de libris Salomonis.

Legat epla quos

legat epla quos iungit sacerdotium. imo chartha nō diuidat quos xpi nectit amor. **C**omentarios in osee amos et zachariam. malachiam quoque poscitis. **S**cripsissem si licuisset pre valitudine. **M**ittis solatia sumptuū: notarios nostros et librarios sustentatis: vt vobis potissimū nostrum desudet ingenium. **E**t ecce ex latere frequens turba diuersa poscentiū: quasi aut equum sit me vobis esurientib⁹ et alijs laborare aut in ratioe dati et accepti. cuiq; preter vos obnoxius sim. **I**taq; longa egrotatione fractus ne penitus hoc anno reticerē et apud vos mutus essey. tridui opus nomini vestro psecraui. interpretationē videlicet triū Salomonis voluminū. **M**asloth. quod hebrei parabolas: vulgata autē editio. puerbia vocat. **C**oelcth. q̄ grece ecclesiasten. latine cōcionato rem possumus dicere. **S**yrasirum qd̄ in lingua nostra verū canticum canticorū. **F**ertur et panaretos iesu filij syrach liber. et alius pseudographus: q̄ sapientia salomonis inscribit̄. **Q**uorū p̄orem hebraicum repperi: non ecclesiasticum vt apud latinos. sed parabolas p̄notatum. **C**ui iuncti erant ecclesiastes et canticum canticorū. vt similitudinem salomonis non solū numero librorū: sed etiā materiarū genere coequaret. **S**ecūsus apud hebreos nusq; est: qz ipe stilus grecam eloquentiaz redolet et nonnulli scriptorū veterum: hunc esse iudei phylonis affirmant. **S**icut ergo iudith et thobie et machabeorū libros: legit qui dem eos ecclesia. sed inter canonicas scripturas nō recipit: sic et hec duo volumina legat ad edificationem plebis: nō ad autoritatem ecclesiasticorū dogmatum p̄firmendam. **S**i cui sane septuaginta interpretū magis editio placet: habet eā a nob̄ olim emendatā. **N**eq; etiā noua sic cudimus vt vetera destruamus. **E**t tū cum diligentissime legerit. sciat magis nostra scripta intelligi: que non in tertiu vas transfusa coacuerint: s; statim de plo purissime cōmendata teste: suū saporē seruauerint.

Explicit epistola sancti Hieronimi. Incipit prologus in libros eosdem

Tribus nominibus vocatū fuisse salomonem scripture manifestissime docent. **P**acificū. id est salomonem et ydida. hoc est dilectū domini: et quod nūc dicitur coelcth. id est ecclesiasten. **E**cclasiastes autem greco sermone est appellatus. qz cetū id est ecclesia cōgreget: quem nos nūcupare possumus: cōtionatorē. eo qz loquatur ad populum. et sermo eius non specialiter ad vnum sed ad vniuersos dirigatur generaliter. **P**roterō pacificus et dilect⁹ domini ab eo qz regno eius pax fuerit. et cum dñs dilexerit: appellatus est. **N**am et ps. xliiij. et. lxxj. dilecti et pacifici titulo pernotatur. **Q**ui tamē et si ad prophetiam xpi ecclesieq; pertinētes felicitatem et vires salomonis excedunt: tamē fm̄ historiam: super salomonē scripti sunt. itaq; iuxta numerū vocabulorū: tria volumina edidit. **P**rouerbia. ecclesiasten. cantica canticorum. **I**n prouerbij paruulū docēs: et quasi de officijs per sentēcias erudiens. **U**nde et ad filiū sermo crebro repetit̄. **I**n ecclesiasten x̄o mature virū etatis instituens. ne quicq; in mūdi reb⁹ putet esse perpetuū: sed caduca et breuia vniuersa que cernimus. **A**d extremū iam consummatum virum et calcato seculo preparatum: in canticis canticorū sponse iungit amplexibus. **N**isi eū prius relinquerim⁹ vitia et pompis seculi renunciātes: expeditos nos ad aduentum preparauerim⁹ non possumus cantare canticū canticorū. **S**ed et hoc diligentius attendēdum. tres libros autore diuerso esse intitulatos. **I**n prouerbij enim notant̄ puerbia salomonis filij dauid regis isrl. **I**n ecclesiasten x̄o verba ecclesiastes filij dauid regis hierusalem. **S**uperflue quippe est israel hic qd̄ male in grecis et latinis codicib⁹ inuenitur. **I**n cantico autē canticorū nec fili⁹ dauid nec rex israel siue hierusalē p̄scribit̄. sed tū canticū canticorū salomonis. **S**icut enim prouerbia et rudis institutio ad .xij. tribus. et ad totum pertinet israel. et quomō contemptus mundi non nisi metropolitibus conuenit. hoc est habitatoribus hierusalem. **I**ta cantica canticorum ad eos pprie pertinet q̄ tantum superna desiderant. **A**d incipientes et p̄ficientes et paterna dignitas. et regni propriū merito vendicatur autoritas. **A**d perfectos vero vbi nō timore erudit̄. sed amore ppriū nomen sufficit. et qualis magister est. et nescit esse se regem. **Q**ue omnia referuntur ad christum.

Incipit alius prologus.

A

Tres libros Salomonis. i. p̄i-
bia. ecclesiasten. ⁊ canticū canti-
corum: veteri septuaginta inter-
pretum auctoritati reddidi: vel
an̄positi lineis: sup̄flua q̄q̄ de-
signans vel stellis titulo p̄notat: ea q̄ minus
habebant̄ interserens: vt plenius paula ⁊ eu-
stochiū cognoscat. q̄d in libris n̄ris min⁹ sit:
quidue redundet. Necnō etiā illa q̄ imperiti
trāsatores male in liguam nostram de greco
p̄mone p̄terant obliterās ⁊ antiquās curio-
sissima veritate correxi. Et vbi p̄postero or-
dine atq̄ p̄verso sententiā fuerat lumē ere-
ptum: suis locis restituens feci intelligi q̄d la-
tebat. Porro in eo libro q̄a plerisq̄ sapia sa-
lomonis inscribit̄: ⁊ in eccl̄astico quē esse ie-
su filij sirach nullus ignorat: calamū tempa-
ui: t̄mmodo canonicas scripturas vob̄ emē-
dare desiderās: ⁊ studiū meū certis maḡ q̄
dubijs cōmendare. Idco greco ⁊ hebreo p̄-
fatiuncula vtraq̄ in libro p̄missa est: q̄ non-
nulla de greco hoc ad illuminationē sensus ⁊
legētis edificationē. vel inserta hebraice trās-
lationi vel extrinsecus iuncta sunt. Et idcir-
co qui legis semper peregrina memento.

Incipit liber Proverborum. Caplin. I.

Proverbia Salomonis filij dauid re-
gis israel: ad sciendum
sapiam et disciplinā ad
intelligēda v̄ba prudē-
tie: ⁊ suscipiendā erudi-
tionem doctrine iusticiā
⁊ iudiciū ⁊ equitate. Et def̄ paruulis astu-
tia ⁊ adolescenti scia ⁊ intellectus. Audiens
sapiens sapientior erit: ⁊ intelligens gubna-
cula possidebit. Animaduertet parabolam ⁊
interpretatōz v̄ba sapientū ⁊ enigmata eorum.
Timor domini p̄ncipiū sapie. Sapiam atq̄
doctrinā stulti despiciunt. Audi filii mi disci-
plinam p̄ris tui. ⁊ ne dimittas l̄gem matris
tue: vt addat̄ gr̄a capiti tuo. ⁊ torques collo-
tuo. Filii mi si te iactauerit peccatores: ne ac-
q̄escas eis. Si dixerit: veni nobiscū. insidie-
mur sanguini. abscondamus tēriculas cōtra
insontē frustra: deglutiamus eū sicut infern⁹
viuentē ⁊ integrū q̄si descendētē in lacum:
omnē p̄ciosam sbam reperiemus implebim⁹
domos n̄ras spolijs. sortem mitte nobiscum.
mar sup̄iū sit vnū oīm n̄rm. filii mi ne abules
cū eis. Prohibe pedē tuū a semitis eoz. Pe-
des enim illoz ad malū currunt. ⁊ festinat̄
vt effundant sanguinem. Frustra autē iacif

rete ante oculos pennatorum. Ipi q̄s contra
sanguinem suū insidiant̄: ⁊ moliunt̄ fraudes
cōtra animas suas. Sic semite oīs auari ani-
mas possidentū rapiūt. Sapiētia foris p̄e-
dicat: in plateis dat vocē suā. In capite tur-
barum clamat. in foribus portaz vrb̄ pro-
fert verba sua dicens. Vt quo paruuli dili-
gitis infantia. ⁊ stulti ea q̄ sibi sunt noria cu-
pient. ⁊ imprudentes odibunt sciam. Cōuer-
timini ad correptionē meā. En p̄feraz vobis
sp̄m meū: ⁊ ostendā vobis v̄ba mea. Quia
vocaui ⁊ rēnuistis: extendi manū meā. ⁊ non
fuit q̄ aspiceret. Desperistis omne consiliū
meum: ⁊ increpatōes meas neglexistis. Ego
q̄s in interitu vestro ridebo: ⁊ subsannabo: cū
vobis id q̄d timebatis aduenerit. Cū irruerit
repentina calamitas: ⁊ interitus q̄si tem-
pestas ingruerit: q̄n venerit super vos tribu-
latio ⁊ angustia. Tunc inuocabunt me ⁊ non
exaudiaz: mane p̄surgent: ⁊ nō inuenient me
eo q̄ exosam habuerint disciplinaz. ⁊ timorē
dñi nō susceperint: nec acq̄ieuerint consilio
meo ⁊ detraxerint vniuerse correptioni mee.
Comedēt igit̄ fructus vie sue: suisq̄ consilijs
saturabunt̄. Auersio paruulorum interficiet
eos: ⁊ p̄speritas stultozū p̄det eos. Qui autē
me audierit: absq̄ terrore requiescet. ⁊ abun-
dantia p̄fruet̄. timore malozū sublato. II

Fili mi si susceperis p̄mones meos et
in mandata mea absconderis penes te.
vt audiat sapiētia auris tua: inclina
cor tuū ad cognoscendam prudentia. Si enī
sapiam inuocaueris: ⁊ inclinaueris cor tuuz
prudētie: si q̄sieris eā q̄si pecuniā. ⁊ sicut the-
sauros effoderis illā: tunc intelliges timorem
dñi. ⁊ sciam dei inuenies: q̄ dñs dat sapiam
⁊ ex ore ei⁹ prudentia ⁊ sciētia. Custodiet re-
ctorum salutē. ⁊ p̄teget q̄dientes simpliciter
suans semitas iusticie: ⁊ vias sanctorū custo-
diens. Tūc intelliges iusticiā ⁊ iudiciū ⁊ eq̄-
tatem ⁊ oēm semitā bonā. Si intrauerit sapia
cor tuū. ⁊ scia aie tue placuerit: p̄siliū custo-
diet te. ⁊ prudētia suabit te: vt eruaris a via
mala ⁊ ab homie q̄ p̄versa loquit̄. Qui relin-
quūt iter rectū: ⁊ abulant p̄ vias tenebrosas.
Qui letat̄ cū malefecerit: ⁊ exultant in rebus
pessimis. Quoz vie p̄se sunt: ⁊ ifames gres-
sus eoz. Et eruari a muliere aliēa. ⁊ ab extra-
nea q̄ mollit p̄mones suos. ⁊ relinq̄t ducē pu-
bertatū sue ⁊ pacti dei sui oblita ē. Inclinata ē
ei ad mortē dom⁹ ei⁹. ⁊ ad iferos semite ipsi⁹.
Dēs q̄ ingrediūt̄ ad eā nō reuertent̄: nec appre-
hēdēt semitas vite. Et abules in via bona. ⁊
calles iustozū custodias. Qui enī recti s̄ hita-
būt in era. ⁊ simplices p̄manebūt in ea. Impij
vō de era p̄dēt ⁊ q̄ iniq̄ agūt auferent̄ ex ea

etis bonorum

etis bonorum